

كوورتەيهك له سەر مانای حج و بەلگەى فەرزبوونى

﴿ معنى الحج وأدلة فرضيته ﴾

[كوردى - كوردى - kurdisch]

عبد السلام پشدهرى

پیداچونهوهى: پشتیوان سابیر عزیز

۱۴۳۱ - ۲۰۱۰

Islamhouse.com

﴿ معنى الحج وأدلة فرضيته ﴾
« باللغة الكردية »

عبد السلام محمد بشدري

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

٢٠١٠ - ١٤٣١

islamhouse.com

كۆورتەيەك لەسەر مانای حج و بەلگەى فەرزبوونى

سوپاس و ستایش بۆ خۆى گەورە و مېھرەبان و درودى نەپراوەش بۆ سەرگىيانى پاكى پېشەواى مرقۇپايەتى محمد المصطفى و ئال و بەيت و هاوەل و شوپن كەوتوانى هەتا هەتايە.

بەكەم : حج چيە و كەى فەرز بوو؟

حج : ووشەى (حَجٌّ) و (حِجٌّ) لە زمانى عەرەبىدا بەماناى جىي مەبەست دىت و هەندىكىان دەلېن: حج واتە زۆر روو تىكردن سەردانى كردنى بە پېرۆز گىراوئك .

عومرەش لە زمانى عەرەبىدا بەماناى سەردان دىت .

و لە شەرعدا ووشەى حج رۆشتنە بۆ مالى خوا بەچەند كردهوئەيەكى ديارىكراو و تايبەتەو، يا رۆشتنە بۆ مالى خوا بۆ بەجىهينانى عىبادەتتىكى تايبەت لەكاتىك تايبەتدا و بەشيوئەيەكى تايبەت .

حج بە قورئان و سوننەت و يەك دەنگى زانايان (الإجماع) فەرز بوو، و لە دروشمە ديار و ئاشكراكانى ئىسلامە كە هەر كەس لە موسلمانان ئىنكارى بات كافر دەيىت و لەبازنەى ئىسلام دەچىتە دەرەو.

كەى حج فەرز بوو؟

حج لەسالى نوئى كۆچىدا فەرز بوو، وە پېغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) تەنيا حجىكى كردوو و ئەويش لەسالى دەى كۆچىدا بوو پاش ئەوئەى كەعبەى لە بت و بتپەرستان پاك كردوو.

دووهم: دەربارەى گەورەيى حج

لە زۆر شوپن و دەقى قورئان و سوننەتدا پلە و پايەيى حج باس كراو، خۆى گەورە دەفەرموئت: (وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ) {البقرة: ۱۹۶} واتە: وە حج و عومرە بۆ خوا

ته‌واو بکه‌ن وه ده‌فهرمویت (وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ) {آل عمران: ۹۷} واته: هه‌قی خوايه به‌سه‌ر خه‌لکه‌وه که هه‌ر که‌سه‌یک توانای هه‌بوو -رئی پیدرا- حه‌جی ماله‌که‌ی بکات، هه‌ر که‌سه‌یکیش کافر بی‌ت نه‌وه دلنیا‌بن خوا بی‌ نیازه له‌هه‌موو جیهانیان، وه‌ده‌فهرمویت: (وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ) {الحج: ۲۷} واته: جار بده به‌ناو خه‌لکدا بین بو حه‌ج به‌پیا‌ده و به‌سواری هه‌ر و‌لا‌خیکی له‌رو لا‌واز- به‌هاتیان له‌ ری‌گای دووره‌وه- که له هه‌موو ری‌گایه‌کی دووره‌ی دین.

وه‌پیغه‌مبه‌ریش (صلی الله علیه وسلم) ده‌فهرمویت: (مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمٍ وُلِدَتْهُ أُمُّهُ) { رواه البخاري ۱۵۲۱ ومسلم ۱۲۵۰ } واته : هه‌ر که‌س حه‌ج بکات هه‌یچ قسه و کرده‌وه‌یه‌کی ناب‌ه‌جی نه‌کات و گونا‌هیش نه‌نجام نه‌دات وه‌ک نه‌و روژی له‌دایک‌بووه-بی‌گونا‌ه- ده‌گه‌رته‌وه.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ : « الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ ».. قَالَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ « حَجُّ مَبْرُورٍ » { رواه البخاري ۲۶ ومسلم ۸۳ } نه‌بو هوره‌یره ره‌زای خوای لی بی‌ت ده‌لیت: پرسیار له پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) کرا کام له کرده‌وه‌کان چاکتره؟ فهرمو‌ی (بروا به‌خوا و به پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی، ووترا دوا نه‌وه چی تر فهرمووی (حه‌جیکی‌پرئک وپیئک و ته‌واو).

سینه‌م: حوکمی حه‌ج و به‌لگه‌ی فهرزبوونی

به‌یه‌ک ده‌نگی زانایانی ئیسلامی حه‌ج فهرزه و پایه‌یه‌که له پایه‌کانی ئیسلام که‌س نییه رایه‌کی جیا‌واز له‌م رایه‌ی هه‌بی‌ت له‌ناو موسلماناندا.

به‌لگه‌ی فهرز بوونی حه‌ج:

حه‌ج به‌ قورئان و به‌ سوننه‌ت و به‌کو ده‌نگی زانایانی ئیسلام فهرز بووه نه‌مه‌ش به‌لگه‌کانه:

له‌ قورئاندا: خوای گه‌وره ده‌فهرمویت: (إِنَّ أَوْلَٰ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بَيْنَكَ مَبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ (۹۶) فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ (۹۷) } {عمران: ۹۶ - ۹۷} واته: بی‌گومان یه‌که‌م مالی که‌دانراوه بو -خواپه‌رستی- خه‌لکی نه‌و ماله‌یه که له به‌که‌که-مه‌که‌که- دایه پی‌روژکراو و رینمونییه بو جیهانیان چهنده‌لگه و نیشانه‌ی دیاری تیا‌یه-یه‌کی‌کیان- شوین وه‌ستانه‌که‌ی ئیبراهیمه و هه‌رکه‌س چوو بی‌ته نه‌و شوینه بی‌ ترس بووه (له‌زیان و ئازاردان) و ه بو خوا هه‌یه به‌سه‌ر خه‌لکیه‌وه حه‌ج کردنی نه‌و ماله، هه‌ر که‌س که توانای گه‌یشتنی (روشتنی) هه‌بی‌ت بو نه‌و ماله، هه‌ر که‌سه‌یکیش

باوهری نه بیټ (یاتوانای هه بیټ نه روات) ئه و بیگومان خوا بی نیازهی له هه موو جیهانیان.

له سوننه تدا: عن أبی هریره رضي الله عنه قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم):
بُنِي الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ ،
وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ وَحَجُّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا } رواه البخاري ۸
ومسلم ۱۶/۱۹} واته : ئه بو هورهیره-رهزای خوای لی بیټ- ده لیټ: پیغه مبهری خوا
(صلى الله عليه وسلم): فهرمویه تی: (ئیسلام له سه ر پینج پایه دامه زینراوه:
شایه تیدان به وهی که هیج په رستراویکی راست نییه جگه له خوا وه که موحه ممه د
پیغه مبهری خودایه و نوژکردن و زه کات و روژووگرتنی ره مه زان وحه جی مالی خوا بو
که سیك که توانای گه یشتنی ئه و مالهی هه بیټ.

زانایانی ئیسلام یه ک ده نگن و کون که حه ج له ته مه ندا یه ک جار واجبه بو ئه و
که سه ی توانای هه بیټ.

بو یه هه ر که س دانی پیدانه نیټ و بیوه ری پی نی نه بیټ کافر ده بیټ و له ئیسلام
ده چیته ده ره وه.

خوای گه وره حه جی حاجیان قبول بفرموویت و له گونا هیان خو ش بیت و سه فهری
ماله پیروژه که یشت بکه یت به نسیبی ته واوی موسلمانانی سه ر زه وی (ئامین)

وصلی الله وسلم علی سیدنا محمد وعلی اله و صحبه وسلم